

TANUMS
KOMMUNNämnd/Styrelse
KommunstyrelsenDokumenttyp
ProtokollsutdragSammanträdesdatum
2023-12-13Sida
1 (2)

Remiss av SOU 2023:20 Förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden

Paragraf KS § 351

Ärendenummer KS 2023/0664-835

Sammanfattning av ärendet

Statens offentliga utredningar har tagit fram ett slutbetänkande av ”Utredningen om reglering av fiske i marina skyddade områden”. Utredningen grundar sig i ett regeringsbeslut att se över lagstiftningen i syfte att reglera fisket för att stärka skyddet i marina skyddade områden. Detta bland annat för att skaffa sig en försäkran om att bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter tillämpas fullt ut på fisket i enlighet med Sveriges EU-rättsliga åtaganden (art- och habitatdirektivet).

Utredningen föreslår ett förbud mot bottentrålning i skyddade marina områden. Tanums kommuns är berörd genom de skyddade marina områdena Kosterhavets nationalpark och Väderöarnas naturreservat.

Tanums kommun är inbjuden som remissinstans. Styrgruppen för Samförvaltning Norra Bohuslän avger ett gemensamt yttrande. I styrgruppen ingår Tanums kommun, Strömstads kommun, Kosterhavets nationalpark (Länsstyrelsen Västra Götaland), lokala fiskare samt Tjärnö Marina laboratorium (Göteborgs Universitet).

I det gemensamma yttrandet förespråkas aktivt arbete med bevarandemål i marina skyddade områden i stället för förbud. Vidare betonas att om ett förbud inträder är undantag för områden där brukande sker utan att hota områdets bevarandevärden av högsta vikt. Undantagen behöver vidare vara långsiktiga och innehålla tydliga villkor. Samförvaltningen Norra Bohuslän ställer sina erfarenheter av aktiv och framgångsrik förvaltning till förfogande, inklusive en förvaltningsmodell. Det gemensamma yttrandet återfinns i sin helhet under beslutsunderlag.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelsen daterad 2023-11-29

Remiss av SOU 2023:20 Förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden

Samförvaltning Norra Bohuslän svar på remiss SOU 2023:20 Förbud mot bottentrålning i marint skyddade områden

Yrkanden

Hans Schub (M), Roger Wallentin (C) och Oskar Josefsson (S) föreslår bifall till beredningsförslaget.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att Tanums kommun yttrar sig gemensamt med Samförvaltning Norra Bohusläns angående remissen SOU 2023:20 Förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden.

Beslutet skickas till

li.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till li.fjr@regeringskansliet.se.

Strömstad 2023-11-24

Svar på remiss:

SOU 2023:20, Förbud mot bottentrålning i marint skyddade områden

Svarande: Styrgruppen för Samförvaltning Norra Bohuslän; Strömstads kommun, Tanums kommun, Kosterhavets nationalpark (Länsstyrelsen Västra Götaland), lokala fiskare, Tjärnö Marina laboratorium (Göteborgs Universitet).

Yttrandet avser samförvaltade fiskevatten utanför Tanums och Strömstads kommuner ut till fyra nautiska mil från kusten (inkluderar Natura 2000-område/Kosterhavets nationalpark/Väderöarnas naturreservat).

Sammanfattning

- Samförvaltning Norra Bohuslän anser inte att ett generellt förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden ska införas. I stället förordas att syftet med skyddet och påverkan på bevarandemålen ska styra regleringen. Detta anser vi uppnås bäst via adaptiv förvaltning, vilket givit mycket goda resultat i de vatten som samförvaltas i norra Bohuslän.
- Skulle förslaget om generellt trålförbud ändå genomföras, krävs att det kombineras med möjlighet att undantag kan beviljas. Dessa behöver vara långsiktiga och inte prövas årligen. Samtidigt är det viktigt att villkoren för undantagen är möjliga att ändra då ny kunskap tillkommer för att en adaptiv förvaltning ska fungera.
- Samförvaltning Norra Bohuslän anser att eventuella framtida förslag till undantag vid ett generellt trålfiskeförbud behöver innehålla tydliga villkor/kriterier. Generellt förordas att undantag ska kunna beviljas om brukandet inte motverkar syftet med bevarandeintresset.
- Samförvaltning Norra Bohuslän ställer sig bakom förslaget i remissen om att Havs- och vattenmyndigheten i så fall bemyndigas att bevilja undantag.
- Samförvaltning norra Bohuslän ställer sina erfarenheter av en aktiv och framgångsrik samförvaltning till förfogande såsom en modell för förvaltning av fiske- och bevarandeintressen i marina skyddade områden (se beskrivning nedan).
- Samförvaltningen vidhåller till Havs- och vattenmyndigheten tidigare framförda behov av att resurser avsätts för fortsatt utbildning i arbetssätt och regelverk om möjligheterna med samförvaltning.

Hållbar fiskeri- och naturvårdsförvaltning via aktiv samförvaltning

Samförvaltningsinitiativet i Norra Bohuslän är avgränsat till kustvattnen utanför Tanums och Strömstads kommuner ut till fyra nautiska mil från kusten. En stor del av samförvaltningsområdet utgörs av Natura 2000-områden. Området är marinbiologiskt värdefullt och räknas som Sveriges artrikaste havsområde. Fiske efter räka har pågått sedan 1903 och sker på undantag inom trålgränsen med den så kallade "Koster-Väderööverenskommelsen" från år 2000, en förvaltningsplan (2007) och syftet med Kosterhavets nationalpark (2009) som grund.

I det samförvaltade området finns sedan 2009 Sveriges första marina nationalpark – Kosterhavets nationalpark. År 2011 bildades även ett marint naturreservat kring Väderöarna i områdets södra del. Båda dessa skyddade områden ligger i sin helhet inom de vatten som samförvaltas. Fisket i området bedrivs enligt särskilda regler sedan år 2001. Uppföljning av naturvärden och kontroll av fisket visar att ett hållbart trålfiske kan existera vid sidan av bevarande av marina naturvärden.

Regelverk och uppföljning av nationalparkens bevarandemål diskuteras löpande i styrgruppen för den så kallade Samförvaltningen Norra Bohuslän. Yrkesfiskare, forskare, Kosterhavets nationalpark och Strömstads samt Tanums kommuner är representerade i gruppen. Länsstyrelsens fiskeenhet samt Havs- och vattenmyndigheten är adjungerade och deltar oftast på styrgruppens möten. Målet är att utveckla och säkra ett yrkesfiske som är ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart i balans med bevarande av biologisk mångfald.

Styrgruppens sammansättning, den så kallade Koster-Väderööverenskommelsen¹ och ett lösningsinriktat och balanserat arbetssätt har genom åren givit Samförvaltningen en god legitimitet vilket i sin tur skapat en plattform för samarbete med myndigheter på alla nivåer. Samförvaltning är samverkanspart till styrelsen för Kosterhavets nationalpark (Kosterhavsdelegationen) i frågor som rör fiske och vattenbruk och remissinstans för förslag och utredningar på nationell nivå som rör fiskets bedrivande.

Samförvaltningen har föreslagit nya eller skärpta regler för fisket inom Samförvaltningens område. Förstärkt områdesskydd i Kosterhavets nationalpark infördes efter initiativ från nationalparken/länsstyrelsen och fiskare 2015. Beslutet innebar bland annat krav på särskilda tillstånd för fiskare och trålförbud i fler områden. Sedan 2021 gäller fiskeförbud i tio av de elva särskilda trålskyddsområden, det gäller både kräftfiske med bur och fritidsfiske. Tidigare gällde enbart förbud mot trålfiske i dessa områden.

Resultat hittills

- Forum för samverkan. Nära samarbete med länsstyrelsen/Kosterhavets nationalpark och Havs- och vattenmyndigheten. Länsstyrelsen har, genom Kosterhavets nationalpark, en permanent plats i samförvaltningens styrgrupp medan Havs- och vattenmyndigheten är adjungerade.
- Drygt 80 fiskare har genom åren gått en grundkurs i marin ekologi vid Tjärnö marina laboratorium.

¹ Den så kallade Koster-Väderööverenskommelsen slöts år 2000. Överenskommelsen är underskriven av Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Sveriges Fiskares Riksförbund, Strömstads kommun, Svenska Väst kustfiskarnas Centralförbund, Tanums kommun, Norra Bohuslän's Producentorganisation samt av dåvarande Fiskeriverket.

- Återkommande utbildning om samförvaltningen och det lokala yrkesfisket för forskare, förvaltare, tjänstemän vid myndigheter etc.
- God legitimitet och proaktiva förslag – samförvaltningen sakkunnig i Kosterhavsdelegationen samt remissinstans för nationella myndigheter.
- Bibehållen lönsamhet för trål- och burfisket.
- Kontinuerlig redskapsutveckling – ökad selektivitet för mindre bifångst och minskad fångst av småräkor.
- Förstärkt områdesskydd med särskilda tillstånd, utbildning och satellitövervakning (AIS) för att få fiska räka i området.
- Högt benägenhet att följa reglerna bland de fiskare som fiskar regelbundet i området.
- Tillfredsställande resultat i marinbiologiska inventeringar och uppföljning av nationalparkens bevarandemål.

Angående undantag

Av remissen framgår att föreskrifter om undantag endast ska tas fram om det inte motverkar syftet med bevarandemålen för ett skyddat område. Motiv för undantag ska redovisas på vetenskaplig grund. Samförvaltning norra Bohuslän har regelbunden dialog om resultat från den uppföljning som görs av marina värden i nationalparken. Med den kunskap om fiskets påverkan som finns idag, är bedömningen från Kosterhavets nationalpark (länsstyrelsen) att fisket i nuläget är förenligt med nationalparkens bevarandemål.

Samförvaltningen vidhåller att beviljade undantag från ett generellt förbud behöver vara långsiktiga och inte föremål för omprövning årligen. Samtidigt är det viktigt att undantagen är möjliga att ändra då ny kunskap tillkommer för att en adaptiv förvaltning ska fungera.

Nedan en översikt över de viktigaste reglerna för en framgångsrik samförvaltning. Dessa behöver anpassas till varje enskilt geografiskt område, men kan fungera som idégivare vid utformning av regler kring undantag vid beslut om ett generellt trålförbud i marina skyddade områden.

De viktigaste reglerna

Regelverket nedan återfinns i Fiskerilagstiftningen och villkoras i tillståndsgivningen.

- **Skonsamma redskap.** Små och lätta trålar minskar slitaget på känsliga bottenar (trålbord på max 350 kg och högst 2,7 kvadratmeter).
- **Krav på särskilda tillstånd** för att få fiska efter nordhavsräka. För att få tillståndet krävs att fiskaren gått en utbildning om områdets naturvärden och de regler som gäller. Utbildningen ordnas av Havs- och vattenmyndigheten tillsammans med Länsstyrelsen/Kosterhavets nationalpark.
- **Selektivt fiske.** Alla båtar har ett aluminiumgaller i trålen, en så kallad rist, som sorterar bort fisk ur fångsten. Utveckling av redskapen mot ökad selektivitet sker kontinuerligt.
- **Fredade områden.** Trålfiskeförbud råder i elva områden med särskilt känsliga och sällsynta djursamhällen. I tio av dessa områden är det totalt fiskeförbud. Dessutom sker ingen trålning på bottenar som är grundare än 60 meter.

- **Satellitövervakning.** Alla fartyg som trålar i området måste ha AIS ombord (AIS = Automatiskt Informations System). AIS gör det möjligt att identifiera fartyg och att följa fiskeresorna i realtid.

Kunskapsförsörjning

Ett undantag konstateras ställa krav på regelbunden uppföljning av bevarandevärdena, stora krav på fortsatt god efterlevnad av regelverket liksom på kommunikation/utbildning för att upprätthålla kunskap och förståelse för de regler som finns, men även för samförvaltning som modell för hållbart nyttjande av naturresurser. Samförvaltningens styrgrupp ställer sig positiva till att dela kunskap vid utbildningstillfällen i teori och praktik i likhet med tidigare via Fiskefonden finansierade utbildningstillfällen om samförvaltning. Dessa har medgivit kostnadsfri utbildning för deltagare, ersättning till processledare och arvode till deltagande yrkesfiskare. Medel för detta saknas framgent. Förhoppningen är att Havs- och vattenmyndigheten kan medfinansiera sådana initiativ framgent.

Mer om Samförvaltning Norra Bohuslän: www.stromstad.se/samforvaltning